

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnäm-
nden

Yttrande över stadsrevisionens årsrapport 2009

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som sitt yttrande över rapporten.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till revisionskontoret.

Gillis Hammar
Direktör

Eva C Sandberg
Ekonomichef

Fredrik Jurdell
Avdelningschef

Stella Dellios
Personalchef

Helene Bengtsson
Avdelningschef

Rita Kahn
Avdelningschef

Eva Sandberg
Avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret bedömer att det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet är tillfredsställande och att styrning, uppföljning och kontroll är tillräcklig. Revi-

sionskontoret bedömer vidare att nämndens bokslut och räkenskaper är rättvisande.

Nämndens resultat

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vidare bedöms om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat för året är tillfredsställande.

Ekonomiskt resultat

Revisionskontoret bedömer att socialtjänstnämndens ekonomiska resultat för året är tillfredsställande. Nämndens nettoöverskott uppgår till 12,4 mnkr före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar uppgår resultatet till 11,9 mnkr. Nämnden återredovisar därutöver 0,6 mnkr i outnyttjade medel för utomlänsplacerade funktionshindrade. Om hänsyn tas till återredovisningen lämnar nämnden ett överskott på 11,3 mnkr.

Verksamhetens resultat

Mål

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2009 har nått kommunfullmäktiges mål för verksamheten trots några avvikelser.

Revisionskontorets granskning visar att nämndens årsmål för tre av fullmäktiges indikatorer inom verksamhetsområdet "Jobb istället för bidrag" löpande ändrats under året. Förändringen ger, menar revisionskontoret, sammantaget uttryck för en ambitionsnivåökning samtidigt som det har försvårat uppföljningen av verksamheten.

Revisionskontorets granskning visar också att det i huvudsak finns ett tillfredsställande underlag i redovisningen till indikatorernas utfall. Nämnden bör enligt revisionskontoret fortsätta sin utveckling av ILS-webben genom att kvalitetssäkra de uppgifter som lämnas.

Kommunfullmäktiges uppdrag

Kommunfullmäktige har under 2009 behandlat två ärenden som inneburit att särskilda uppdrag lämnats åt socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Revisions-

kontoret bedömer att nämnden arbetar med fullmäktiges uppdrag på ett tillfredsställande sätt.

Efterlevnad av lagar, föreskrifter och riktlinjer

Revisionskontoret bedömer att nämndens verksamhet i huvudsak har bedrivits i enlighet med de lagar, föreskrifter och riktlinjer som reglerar verksamheten.

Ej verkställda beslut enligt socialtjänstlagen (SoL)

Kommunernas socialnämnder är skyldiga att rapportera ej verkställda gynnande beslut om bistånd enligt 4 kap. 1§ SoL som inte har verkställts inom tre månader från beslutsdatum. Av årsredovisningen framgår att det inom enheten för hemlösa finns ett ej verkställt beslut enligt SoL inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning vid årets slut. Nämndens rapportering bedöms vara korrekt.

Resultat från inspektioner och tillsyner

Länsstyrelsen i Stockholms län har under år 2009 genomfört flera tillsyner av behandlingshem som sammantaget visar att verksamheterna delvis uppfyller lagstiftningen och dess intentioner vad gäller att bedriva god vård m.m. Genomgående riktas kritik mot dokumentationen. Nämnden har yttrat sig över tillsynsrapporterna och redovisar åtgärder som kommer att följas upp.

Styrning, uppföljning och kontroll

I detta avsnitt redovisas revisionskontorets bedömning av om nämnden har ett system för styrning, uppföljning och kontroll som säkerställer en ändamålsenlig verksamhet, bidrar till en god ekonomisk hushållning för staden samt ger en tillräcklig säkerhet inom nämndens organisation och verksamhet.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att socialtjänstnämndens styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten är tillräcklig.

Nämndens styrning och uppföljning under året

Nämndens lednings- och styrinstrument

Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2009 och bedömer att nämndens egna mål för verksamhetsområdet i huvudsak ansluter till kommunfullmäktiges mål.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämndens verksamhetsplan i huvudsak är ett tydligare styrdokument än tidigare. Verksamhetsplanen kan utvecklas genom att fler indikatorer tas fram som stödjer styrningen och uppfölj-

ningen inom t.ex. verksamhetsområdena ”Stockholm ska upplevas som en vacker, ren och trygg stad” och ”Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka – trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade omsorgen”.

Kommentar

Förvaltningen kommer i arbetet med verksamhetsplanen för 2011 att fortsätta arbetet med att förtydliga nämndmål och indikatorer för att underlätta analys och styrning.

Nämndens uppföljning av ekonomi och verksamhet

Revisionskontoret bedömer att nämnden har tillfredsställande rutiner för uppföljning av nämndens mål och indikatorer. Nämnden har dokumenterade rutiner för hur nämndens mål och indikatorer ska följas upp. I samband med uppföljningarna upprättas bl.a. anvisningar med tillhörande bilagor där det framgår hur och när uppföljningen ska göras samt vem som är ansvarig.

I enlighet med stadens anvisningar tillämpar nämnden en uppföljnings- och rapporteringsmodell med två tertiärrapporter och ett antal månadsrapporter. Nämnden tillämpar en styrmodell med interna kontrakt mellan förvaltningsledning och enhetschefer utifrån budgeten och verksamhetsplanen. Enligt revisionskontorets bedömning utgör styrmodellen ett positivt inslag för att stödja nämndens uppföljningsarbete.

När det gäller den ekonomiska styrningen bedömer revisionskontoret att nämnden vidtagit tillräckliga åtgärder under året för att nå det besparingskrav om 7,3 mnkr som angavs i tertiärrapport 2. Besparingsåtgärderna är genomförda och har kommenterats i årsredovisningen. Utöver dessa besparingar har nämnden under hösten aktivt arbetat för att minska kostnaderna ytterligare. Detta har skett i form av anställningsstopp, begränsning av avrop och återhållsamhet gällande t.ex. inköp. Nämnden bedömer att effekterna av dessa åtgärder motsvarar ca 8,5 mnkr.

Årsredovisningen är ett viktigt underlag för både fullmäktiges och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll. En stor del av redovisningen i årsredovisningen består av beskrivningar av det arbetssätt som har tillämpats för att nå målen inom verksamheterna under året. Nämnden rekommenderas att lägga större fokus på att i stället analysera och utvärdera resultatet av de genomförda insatserna. Revisionskontorets uppfattning är att nämndens årsredovisning bör utvecklas så att den mer samlar och tydligt ger svar på frågan om nämnden har nått fullmäktiges mål.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att nämndens årsredovisning ger en fullständig om än väl detaljerad information om de olika verksamheterna.

Kommentar

Förvaltningen instämmer i att årsredovisningen i högre grad bör inriktas på analys och mindre på beskrivning av skeenden. Ett utvecklingsarbete med hjälp av både resultatbaserad styrning och LEAN pågår som syftar till att både konkretisera målen och förbättra analysen.

Särskilda granskningar

Stadens arbete med att tillgodose behov och önskemål om bostad för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning

Revisionskontoret har följt upp 2003 års granskning av stadens arbete med behov och önskemål om bostad för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning. Granskningen visar att brister och förbättringsområden från 2003 kvarstår. Planering och byggande av särskilda bostäder understiger behovet och de ambitioner som kommunfullmäktige beslutat om. Erfarenheterna från genomförandegruppens arbete visar att gruppen dock har bidragit till en mer aktiv utbyggnad av bostäder inom staden.

Kommentar

Förvaltningen delar revisionskontorets uppfattning. Nämnden har under 2009 fattat beslut om utbyggnadsplan 2009-2014 som tydliggör behovet av bostäder med särskild service i staden. Planen visar att det finns ett behov av utökat byggande och samordning av frågorna inom staden.

Det kommunala uppföljningsansvaret för 16-19-åringar

Granskningen visar att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden inte har något ansvar för den uppsökande verksamheten för målgruppen 16-19-åringar. Nämnden arbetar på uppdrag av stadsdelsnämnderna och ska svara för arbetsmarknadsstöd genom framförallt jobbtorgens verksamhet för dem som får försörjningsstöd. Granskningen visar också att uppdragets innebörd och ansvar för berörda nämnder bör tydliggöras för att samverkan dem emellan ska kunna utvecklas och förbättras.

Kommentar

Förvaltningen delar uppfattningen att ansvarsfördelningen avseende uppsökande insatser för ungdomar 16-19 år inom ramen för det kommunala uppföljningsansvaret kan förtydligas. Jobbtorgen har i uppdrag att ta emot de som stadsdelsförvaltningarna har kontakt med, men det är ett fåtal unga under 18 år som remitteras till jobbtorg via stadsdelsförvaltning. Jobbtorgen är däremot representerade i två försöksverksamheter delfinansierade av europeiska socialfonden där metoder för

uppsökande verksamhet ska prövas parallellt med att insatser utformas som kan anses lämpade för målgruppen.

Öppenvårdsinsatser för barn och unga – styrning, uppföljning och kontroll

Nämnden har endast granskats avseende den centrala uppföljningen av upphandlade utförare. Revisionskontoret anser att ansvarsfördelningen mellan stadsdelsnämnderna och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden måste förtydligas avseende uppföljningsansvaret för upphandlade öppenvårdsinsatser.

Kommentar

Förvaltningens instämmer i revisionskontorets synpunkter. Förvaltningen avser att stärka uppföljningsfunktionen för att på ett tydligare sätt säkerställa kvaliteten i upphandlade verksamheter.

Jobbtorg Stockholm

Revisionskontoret har granskat om jobbtorgens insatser är ändamålsenliga, om organisationen är effektiv och om ansvarsfördelningen mellan socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens jobbtorg och stadsdelsnämnderna är tydlig.

Granskningen visar att jobbtorgen uppfyller kommunfullmäktiges mål om jobbgarantin. Samtidigt kan kvaliteten utvecklas på den första jobbplanen som upprättas för aspiranten. Förbättringar kan också göras av organisationens effektivitet gällande handläggningstider och kvaliteten i registreringen i verksamhetssystemet. Jobbtorgen uppfyller i huvudsak kravet på att samtycke ska upprättas. Nämnden bör dock säkerställa att registreringen av aspiranternas närvaro sker korrekt.

Granskningen visar att ansvarsfördelningen i huvudsak är tydlig. Det finns dock behov av att utveckla och förtydliga riktlinjerna och rutinerna. Samverkan mellan jobbtorg och stadsdelsnämnder kan utvecklas och kommunikationen förbättras. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden bör se över rutinen för kommunikering av jobbplanerna för att säkerställa att jobbplanen verkligen överförs till stadsdelsnämnden.

Det sker en tillfredsställande uppföljning av jobbtorgsverksamheten med återkoppling till stadsdelsnämnden som dock kan utvecklas med ett utökat brukarperspektiv.

Kommentar

Förvaltningen delar i huvudsak revisionskontorets bedömning att det finns behov av att förtydliga riktlinjer och rutiner och ett sådant arbete har påbörjats i början av

2010. Arbetet innefattar att se över rutiner avseende akthantering samt samverkansrutiner med stadsdelsförvaltningarna. I samverkan med juridiska avdelningen har rutiner för samtycken från aspiranterna redan omarbetats och förtydligats. Ett utbildningsarbete pågår avseende registreringar i verksamhetssystemet FLAI. En särskild arbetsgrupp har tillsatts som arbetar med att förtydliga former och rutiner för klagomålshantering vid torgen. När det gäller jobbplanerna är det förvaltningens uppfattning att den första jobbplanen som ska vara upprättad inom fem dagar ska vara tydlig, men att den med nödvändighet måste bli av mer schematisk karaktär. Den fördjupade jobbplan som ska upprättas inom en månad ska däremot bygga på individualiserad planering för varje aspirant.

Intern kontroll

Revisionskontoret har granskat nämndens interna kontroll och bedömer att den i huvudsak är tillräcklig. Nämnden har ett tillfredsställande system för intern kontroll och en plan för internkontroll. De särskilda granskningar som revisionskontoret har genomfört under året visar att nämnden i huvudsak har tillfredsställande rutiner och kontroller inom de granskade områdena men att dessa kan förbättras när det gäller t.ex. tillståndsgivning vid utskänkning av alkohol och handläggningen av verksamhetsbidrag till frivilligorganisationer.

Nämndens internkontrollplan

Nämnden fastställer årligen en plan för intern- och verksamhetsrevision.

Revisionskontoret konstaterar att verksamhetsrevisionens inriktning ändrats något i förhållande till tidigare år med ökat fokus på stadens integrerade ledningssystem (ILS). Årets verksamhetsrevision visar att verksamheterna i huvudsak är välorganiserade i sin planering och rapportering. De flesta verksamheterna har kommit igång med arbetet i ILS och samtliga har ett genomtänkt kvalitetsarbete. De förbättringsområden som finns för verksamheterna i egen regi gäller analysen av resultat i tertialrapporter och verksamhetsberättelser samt användningen av ILS.

Enligt revisionskontorets bedömning utgör nämndens verksamhetsrevision ett viktigt komplement i nämndens arbete med den interna kontrollen.

Kommentar

Förvaltningen instämmer helt i att verksamhetsrevision ett viktigt komplement i nämndens arbete med den interna kontrollen. Verksamhetsrevisionen är också en viktig grund för nämndens fortsatta kvalitetsarbete.

Särskilda granskningar

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens interna kontroll av tillståndsgivningen, uppföljning av tidigare granskning

Revisionskontorets uppföljning visar att socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden vidtagit vissa åtgärder för att förbättra skyddet avseende risk för mutor och annan otillbörlig påverkan. Dessa är dock inte tillräckliga. Nämnden rekommenderas att fortsätta sitt arbete med att utveckla den interna kontrollen enligt följande:

- Kommunfullmäktige har uppdragit åt kommunstyrelsen att utfärda riktlinjer för mutor och representation. Nämnden avvaktar detta arbete innan bristerna avseende kontrollmiljön och riskbedömningar åtgärdas. Revisionskontoret anser att nämndens modell för riskbedömningar kan utvecklas oaktat kommunstyrelsens riktlinjer.
- Flera av de brister som tidigare granskning visat på avseende övergripande kontrollfunktioner och kontrollåtgärder är delvis åtgärdade. Det är av stor vikt att dessa frågor ges hög prioritet i samband med införandet av det nya IT-systemet.
- Nämnden har tydliga rutiner för hantering av bisysslor. Vid uppföljning konstateras dock att rutinen inte efterlevs, då det saknas uppgifter om eventuella bisysslor inom tillstånds-enheten.
- Uppföljningen visar att nämnden fortfarande inte genomför några formaliserade, systematiska eller heltäckande kontroller av enhetens handläggning.

Nämnden har yttrat sig över rapporten. Av yttrandet framgår att nämnden i huvudsak instämmer i revisionskontorets iakttagelser och rekommendationer samt redovisar till åtgärder för de konstaterade bristerna. Det pågår ett arbete med att ta fram riktlinjer för mutor och representation och ett fortsatt förebyggande arbete kommer bl.a. att bedrivas inom ramen för nämndens intern- och verksamhetsrevision. Vid kravställningen på det nya IT-systemet har bl.a. frågan om behörighetskontroller tagits med.

Nämnden kommer att införa en rutin som innebär att alla som arbetar inom förvaltningen årligen kommer att lämna uppgifter om eventuella bisysslor. Nämnden anser att den interna och externa kontroll som sker av handläggningen är tillräcklig.

Verksamhetsbidrag till frivilligorganisationer

Resultatet av granskningen visar att nämndens handläggning och hantering av verksamhetsbidrag i huvudsak är ändamålsenlig men att den interna kontrollen kan utvecklas.

Den största andelen bidrag utgörs av verksamhetsbidrag till föreningar som organisationer som redan tidigare blivit beviljade bidrag. Nämnden bör enligt revisionskontorets uppfattning överväga åtgärder för att undvika ett statistiskt bidragssystem.

Enligt revisionskontorets bedömning kan det vara problematiskt att samma person både handlägger ansökan om bidrag och följer upp nämndens beslut om föreningsbidrag. För att minska risken för otillbörlig påverkan i handläggningen bör nämnden överväga åtgärder som bidrar till en ökad säkerhet.

Nämnden bör införa systematiska kontroller av om föreningar även sökt och erhållit verksamhetsbidrag hos andra bidragsgivare.

Förvaltningens handläggare genomför årliga besök hos föreningarna som beviljas bidrag. Besöken dokumenteras men är inte tillräckligt systematisk.

Kommentar

Förvaltningen kommer att under hösten 2010 att stärka uppföljningen av föreningsbidrag genom att tillsätta en funktion för uppföljning av överenskommelser och avtal. I det nya uppdraget ingår att upparbeta nya rutiner som säkerställer en enhetlig dokumentation och förbättrar säkerheten.

Förekomst av känslig eller sekretessbelagd information i ekonomisystemet Agresso

I årsrapport 2007 påpekade revisionskontoret att det förekommer känslig eller sekretessbelagd information i ekonomisystemet Agresso. Revisionskontorets uppföljning visar att det finns ett system för att avidentifiera känslig eller sekretessbelagd information på internfakturor. Det är enligt revisionskontoret tillfredsställande att nämnden även vidtagit åtgärder för att avidentifiera fakturor som innehåller känslig eller sekretessbelagd information.

Nämndens bokslut och räkenskaper

I detta avsnitt redovisas om nämndens bokslut och delårsrapport är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen, god redovisningssed samt stadens regler och anvisningar.

Sammanfattningsvis bedömer revisionskontoret att socialtjänstnämndens bokslut och räkenskaper för år 2009 är rättvisande.